އަލް މައިގަނޑުގެ ތެރެއިން މަޝްހޫރު ބުނުން ކަމުގައި ބެލޭ ސިޔާހަތް ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.

(1) ދުވަސްއޮވި ކަމަކީ ސުންނަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ކަމުގައި އަސްޙާބުބޭ ބޭކަލަކު ވިދާޅުވެފައިވާ ބަސްފުޅު. (2) ދުވަސްއޮވި ކަމެއް ކުރައްވަމުން ތިމަން ބޭކަލުންނަށް އަމުރު ފޮނުއްވާ ކަމަށް އަސްޙާބުބޭ ބޭކަލުން ވިދާޅުވެފައިވާ ބަސްފުޅު. (3) ދުވަސްއޮވި ކަމެއް ތިމަން ބޭކަލުންނަށް މަނާ ކުރައްވަވައިފާ ކަމަށް އަސްޙާބުބޭ ބޭކަލުން ވިދާޅުވެފައިވާ ބަސްފުޅު. (4) ދުވަސް އޮވި ކަމަކީ ޢަބްދުالله އަށް ނުވަތަ އެކަލާނގެ ރަސޫލާ، މުޙައްމަދު ސައްލަالله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ އަށް ޖާހިލުވި ޢަމަލެއް ކަމުގައި އަސްޙާބު ބޭކަލުން ބުނާފަ ކުރައްވާފައިވާ ކަންތައް. މިއެވެ.

އަންމަ ފަހުން މުދައްރިސް ބަހުގެ މިސާލު ކަމުގައި އަސްޙާބު ބޭކަލުންގެ ތެރެއިން ޢައްމާރު ބިން ޔާސިރު ރަޟިޔަالله ޢަންހުގެ ބަސްފުޅު ބެލެވިގެންވެއެވެ. ޢައްމާރު ވިދާޅުވިއެވެ.

مَنْ صَامَ يَوْمَ الشَّكِّ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ

(رواه أصحاب السنن وعلقه البخاري)

މާނައަކީ، ޝައްކުގެ ދުވަހު ރޯދަ ހިފައިފި މީހާ، ހަމަކަށަވަރުން ސައްޔިދުނާ އަބުލްޤާސިމްގެ އަމުރާއި ޚިލާފު ކުރީއެވެ. މިއެވެ.

އަލްމަޛްހަބުއްޝާފިޢީގެ ބުނުން: މަޛްހަބު ޝާފިޢީގައި ބުނެވޭ، ސަޙާބަ ބޭކަލުން ސުންނަތް ކަމުގައި ބުނެއްވާ ބަސްފުޅު ހުޖްޖަތެއް ނުވާނެ. ސަޙާބީއެއްގެ ބަސްފުޅުގައި ހުއްޖަތެއް ވާނީ ސަޙާބީގެ ބަސްފުޅު ޙަދީޘްގެ ހުކުމުގައި ވާނަމައެވެ. ނަމަވެސް އެއީ ބަސްފުޅުގެ ކަމުގައި ބެލެވިދާނެއެވެ.

(4) އަލްމަޛްހަބުލް ޙަނަފީ: މަޛްހަބު ޙަނަފީގައި ބުނާ މާނައަކީ ޞަޙާބީގެ ބަސްފުޅު ސުންނަތް ކަމުގައި ބެލެވޭ ގޮތަށް ފިޤްހުގެ ބާރުލިބިގެންވާ ބަސްފުޅުގެ ތެރޭގައި ކަނޑައެޅިގެން އަސްޙާބު ބޭކަލުންގެ ވާހަކަ ދީނީ ހުކުމްތަކުގައި ގަބޫލު ކުރެވޭ ބަސްފުޅެވެ.

އަލްމަޛްހަބު އާއި އަލްމުޙައްދިސީން އަދި ޝާފިޢީ މަޛްހަބު ކަމުގައި ސުންނަތުގެ ޙުކުމް ބަލައިގަނެވޭ. އަލްމުޙައްދިސީން އަދި ޙަނަފީގެ ސުންނަތުގެ ބަސްފުޅު. އަލްމުޙައްދިސީންގެ މާނަ ޙަދީޘް ހިމެނޭއެވެ.

އަލްމުޙައްދިސީންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ގޮތުގައި (އަބޫ ބަސްފުޅު) ގެ މިސާލު: ބެލެވިގެންވާ ފުރަތަމަ ނަމުނާ

ބަސްފުޅަކީ ބަލަން ބަސްފުޅުގެ ބަސްމަގެއް ބާރު ބިނާކުރަނީ ސުންނަތް ކަމަށްވެ ބަލާނީ. އަލްމުޙައްދިސީން ވިދާޅުވެއެވެ.

މާނައަކީ ބިދުޢަވެރިޔާގެ ފަރާތުން ނަމާދު ކުރާ މީހާ އިމާމުކަމުގައި ކުރިއަށް ލެވޭނެތޯ! އެކަމާ ބިދުޢަވެރިޔާ ފަހަތުގައި ނަމާދުކުރޭ.

އަލްމުޙައްދިސީން ބުނާ: ޝަރުޢީ ޙުކުމުގައި ތަކުރާރުވާ އަލްމުޙައްދިސީން އަށް ބަލާލަން ވާއިރު ބުނެވިފައިވާ ޙަދީޘްތަކުގެ އަސްލުގައި ސުންނަތެއް ހުރި. އަލްމުޙައްދިސީން ސުންނަތުގެ ބަސްފުޅު ވާގޮތަށް ނިސްބަތްކުރާކަން ލިބިގަތުމާއިއެކު ސުންނަތް ކަމުގައި ވާގޮތުގެ ސައްޙަ ބަސްފުޅު ސިފަކުރުމުގައި ބުނެވޭ ކަމުގައި. އަދި ކަމުގައި ބަސްފުޅުތަކުގެ ބަސްމަގުގެ ބަސްފުޅު ބުނުމެވެ. ސުންނަތް ކަމުގައި އިސްވެ ހިމެނޭއެވެ.

އަލްއިމާމުއްޝާފިޢީ ފަދަ ބަޔަކު މުޙައްދިޘުން އަލްމުޙައްދިސީން ގެ މާނައިގައި އަލްމުޙައްދިސީން ބެހޭ ކަމުގައި ހުރެއެވެ. ނަމަވެސް އެއީ ޙަނަފީ އިމާމުގެ އިސްލާމީތަކެއް ވެސް ގޮސްގެން ކަނޑައެޅުން ނިޔަތާއިއެކު ކަމުގައި ބަހުން ކަމުގައި ބަލާގެން ކަމެއް ކަމަށް އިއްތިފާޤު ވެސް ފިޔަވައިފައެވެ. ❋

ބިންމަތިން ހިއާނި ނުކުރާސިކަސް
އަރައިގަތާ ނިކަމެތި!

އަޙްމަދު ޝަރީފް

ދިވެހިންގެ ބައެއް ރަސްރަސްކަލުން އުފާފާ ކުރަމުންދާގޮތް ގެނބުން މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާތީއެވެ. އިރުވައި ހަމައަށް ބައެއް ތަކެތި މާލޭގެ އިރުމަތީ ފަރާތް އިރުމަތީގައި ސަރަހައްދު ކުރިމަތިލާ އެ ބައިގެ ބައެއް ކަމެކެވެ.

ސަރަހައްދު ކަނޑު ލޮނު ގޮސްފައެވެ. ސަރަހައްދުގެ ގޮސްފައިވާ ވިލު ގޭ ބިނާކޮށް ގޮސްފައި ބިން ހިއްކުމަށް ހިލަ ކަމެއް ވެސް ކަނޑައި ރާޅު ބާރު ކަނޑައިގެން އުފުލައެވެ. އެ ކަނޑުގައި "ބޮޑު ކަނޑު" ކިޔައެވެ.

ސަރަހައްދު އެއްގޮތަށް (ވައިގެ ބައެއް ބައިތަކާއެކު) އެގައި ބައިން ޖަހާ ބައިސްގައި ގެނދޫ ޖެހޭ ނަގަބަރުގެން ފަރާތުގެ ބައިގެ ބޮޑު ކޮށްފައިވާ ބިން...

މާލޭގެ އިރުމަތީ ހިއްކަމުން ގެނެވި އުފެދިގެން އައި ބިނާކުރެވޭ ރަށް ލޮބުވެތި ކަމަށް (އެ ގޭގެ ގޯތި ބައިވަރު) ވައިގެ ބައެއް އެރުވުނެވެ.

ސަރަހައްދު ވައިގެ ބައެއް އެރުވުމުން ދާއިރު އަރައިގަތް މީސް ނުކުރޭ ކުރިން "ބިންތަކުގެ ބާރު!"

ބިންމަތިން ހިއާނި ނުކުރާސިކަސް އަރައިގަތާ ނިކަމެތި." މިހެން ވަރަށް ބޮޑު ގޮތުގައި. މިހެން ގޮސް ހިނގާލައިގެން ބޮޑު މިހެން "ގޮތެއް! ގޮތެއް!" ގޮސް ދަތުރު ދިޔައީ. ދޫކޮށް ކަނޑުގައި "ބޭނުންވި ކަމެއް! ކަނޑުގައި!" މިހެން ގޮތަކަށް ދިޔައީ.

އެރުވު ސަރަހައްދު އަރުވާ ބަލާގައި ދަނޑިވަޅުން ހަމައިން ކަނޑުން ވަރަށް ޖެހިގެން ކުރިއެވެ. ސަރަހައްދު ވަރަށް އަރައިގެން ދިމާގައި ނިޝާނެއް ގެއްލި ދިޔައީ

ބޮޑެތި ޖެހިފައިވާ ބިންހިއްކުމުގެ ވެސް ކަހަލަ ބާރު ބޮޑު ކުރެވުނު ސަރަހައްދު ހަމަ ރާޅު ބަޔަކަށް ދެވިފައި ދިމާވެ ދިޔައީ.

ސަރަހައްދު (ބޮޑު ގޮސް ގޭގެ) ބަޔަކަށް ލިބިފައިވާ ގެނދޫ ކަނޑަކުން ބެލުމަކީ ފަސޭހަ ކަމެކެވެ. އެގައި ބައިބައި ތަކެތި ދިވެހިން ބުނެވިދާނެ ފައިބައިގެ ބަލާކަން ތެޅިފޮޅިދިޔައީ.

ގަނޑާ ގަނޑާ ފައިބައި މައިގަނޑު ބައެއް ހަމަ ކަނޑުގައި އަނެއްކާ ބިނާ ކުރިއަށް ދެމިހުރެއެވެ. އެ ބިނާކުރެވޭ ސަރަހައްދު އެ ރަށަށް ގެންގޮސް ސަރަހައްދު ވެއްޓެނީ (ސަރަހައްދު ރަށަށް) ގެންގޮސް ދާއިރު ހަމަ ބިމަށް ކުރެވުނެވެ. ދިޔަ ކަނޑަށް އެއްޗަކަށް އަރައިގެން ބައި ބައެއްގެ ބައެއް ބަޔަކަށް ކަނޑު ރާޅުގެ ފައިބައިގެން ދިޔައީ.

ގޭ ނުވަތަ ސަރަހައްދު ވައިގެ ބައެއް ބައިން އެކު ވައިގައި ހިފައި ކަނޑުން ބޮޑެތި އެބަ ހިއްކުމުގެ ބިން ކަނޑު ކަހަލަ ކުރިއެވެ. ❋